

УДК 656.01

М.В. Бабій, канд. техн. наук

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗПОДІЛУ АСИГНУВАНЬ МІЖ ВЗАЄМОДІЮЧИМИ ВИДАМИ ТРАНСПОРТУ

M. Babii, Ph.D.

RESEARCH OF EFFICIENCY OF DISTRIBUTION ASSIGNATION BETWEEN INTERACTIVE TYPES OF TRANSPORT

Причинами неефективного використання коштів підприємствами, організаціями найчастіше є низький рівень організації праці, незадовільна технічна озброєність, некваліфіковані кадри тощо. Але поряд з тим можна спостерігати й інше – підприємства мають відповідний рівень за всіма показниками, а виділені кошти, наприклад на організацію транспортного процесу перевезення певних вантажів при використанні різних видів транспорту, не дозволяє підвищити ефективність даного процесу в цілому. Тоді, мабуть, причину потрібно досліджувати на макрорівні.

Зрозуміло, що ресурс $B_{заг}$, переважно, є обмеженим і тільки правильний його розподіл забезпечить максимальний ефект. Тому при розподіленні капіталовкладень важливим є попереднє визначення питомої частки загального економічного ефекту $\Delta E_{num\ i}$ кожного з i -го видів транспорту (транспортної організації) при засвоєнні отриманої частини ресурсу B_j ($j = 1, 2, \dots, n$ – визначає величину частки від загального ресурсу $B_{заг}$). Після цього можна приступати до віднаходження оптимального варіанту надання можливої частки ресурсу транспортним організаціям для отримання найбільшого ефекту E при реалізації транспортного процесу. Прикладом може служити задача, що полягає у дослідженні варіантів розвитку транспортної мережі регіону при виділенні асигнувань.

Поставлене завдання досить просто реалізувати, розв'язавши оптимізаційну задачу, з використанням методу динамічного програмування.

В загальному вираженні визначаємо питомі економічні ефекти від частки наданих асигнувань K_j на розвиток конкретного i -го виду транспорту

$$\Delta E_{num\ i}(K_j), \quad 0 \leq K_j \leq B_{заг} \quad (j = 1, 2, \dots, n). \quad (1)$$

В кінцевому вираженні потрібно знайти максимум цільової функції $E(B_{заг})$ при реалізації всіх можливих варіантів $N = m^n$ (m – число взаємодіючих видів транспорту) визначення питомих ефектів $\Delta E_{num\ i}(B_{ji})$, тобто

$$E(B_{заг}) = \sum_{i=1}^m \Delta E_{num\ i}(B_{ji}) \longrightarrow \max, \quad B_{заг} = \sum_{i=1}^m B_{ji}; \quad B_{заг} > 0. \quad (2)$$

Число комбінацій може бути досить великим при використанні малого кроку k ($k = 0, \Delta k, \dots, 1$), який визначає частку асигнувань від загальної суми $kB_{заг}$. Зменшення числа варіантів можливе при використанні методу динамічного програмування, при якому знаходимо умовний оптимум $\Delta E_{num\ i}$ спочатку попарно, потім між групами i -тих видів транспорту при засвоєнні ним частки $kB_{заг}$ капіталовкладень.

Таким чином, метод динамічного програмування дозволяє навіть без застосування спеціальних математичних програм легко віднайти оптимальне рішення по розподілу капіталовкладень між видами транспорту для отримання максимального ефекту при реалізації транспортного процесу.